

מראי מקומות - מגילה

ח:

א. אין בין מצורע מוסגר וכו'

יש לעי', במהות הסגרו של המצורע. כ' המשנה למלך (טומאת צרעת, י"ה, ה', בתחלתו), דלגבי נגעי אדם ונגעי בגדים פשוט דביאור הסגר היינו שיאמר הכהן שהוא מוסגר, וזהו כל הפי' של מוסגר, ואין צריך לעשות שום מעשה הסגר. וכ"כ המנחת חינוך (קס"ט, י"ב), דאין הפי' בהסגר דעושים שום מעשה הסגר בחדר, אלא הפשט הוא שיש לו דין מוסגר ולא מוחלט, רק בנגעי בתים יש הרבה שיטות שצריך לסגור הדלת ממש. אבל ברש"י על התורה (ויקרא י"ג, ד') כ' דיסגירו בבית אחד, וא"כ מבואר דצריך להסגירו ממש בבית. וכן מבואר מדברי הדעת זקנים שם, דכ' דע"י ההסגר יכיר הפשיון, כי אדם הרואה דבר תדיר בכל יום והוא גדל מעט מעט אינו מבחין בגדולו. ומדבריו מבואר דעכ"פ מוסגר הוא מהכהן, ואולי כוונתו כרש"י, דצריך להסגירו באותו בית.

וע"ע בתוס' הרא"ש במו"ק (י) דהביא דעת רש"י דצריך להסגירו בבית, והק' עליו דא"כ נמצא דיש חומר במוסגר מבמוחלט. ולכן פי' ענין ההסגר בב' אופנים, א', שיסגיר הנגע בתוך סימן שיעשה סביבותיו בא' מן הצבעים, כדי שיהא ניכר אם פשה. ב', שיסגירו ויכסנו בבלאי בגדים כדי שלא יסיר הנגע ע"י חיכוך וחיפור.

ב. אין בין טהור מתוך הסגר לטהור

מתוך החלט אלא תגלת וצפרים

הק' השפת אמת, דבכל המשניות בפירקין מדייקים לאיזה ענין זה וזה שוין, חוץ ממשנה זו, וצריך לברר מה למדים ממשנה זו. והביא דמהרמב"ם בפיה"מ והרע"ב משמע דהדיק הוא דלענין הא דצריכין טבילה זה וזה שוין, וכ' השפ"א דהוא דוחק, דהא מפורש בתורה דצריכים לטבול, ומהו החידוש. וכ' דלהשיטות דס"ל דבין מוסגר בין מוחלט שנטהר ואח"כ חזר ונטמא דאינו מטמא למפרע, ודלא כזב, י"ל דזה חי' התנא, דשניהם אינם מטמאים למפרע. אבל כ' דלשי' רש"י מבואר דגם בטומאת צרעת אי' איזה טומאות למפרע במוסגר, וא"כ הגם דאין להק' ממתני' עליו [דלכאו' ממתני' משמע דשוים לענין זה], די"ל דמתני' מביא רק החילוקים בין מוסגר ומוחלט דהחומרא במוחלט, ולא בחומרא דמוסגר, אבל עדיין ק' לשי' רש"י מה אתא מתני' לאשמעינן, במה שוה מוסגר ומוחלט בטהרתם, והניח בקו'.

ג. אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אלא

שהספרים נכתבים בכל לשון

הק' הטורי אבן, במאי עסקינן, אם לכתוב ספר תורה לקיים מצות כתיבת ס"ת, הא זה ודאי ג"כ צריך להיות נכתב בלשון הקודש, ואי שלא נכתב למצוות, א"כ גם תפילין ומזוזות לא צריכים להכתב בלש"ק. ומסיק דמתני' מיירי דוקא שלא נכתב

למצוות, ואפ"ה בתפילין ומזוזות אסור לכותבן בלשון אחר, וכמו דמצינו בגיטין (דף ס') דאין כותבין מגילה לתינוק להתלמד בה, ואפי' למ"ד דכותבין, אפשר דתרי קולי לא מקילין להתיר כתיבה גם בלשון אחר. אולם ע' בשפת אמת דכ' דאינו יודע מנין לו להטו"א הא דאינו יכול לכתוב הס"ת בכל לשון אפי' לשם מצוה, ולכן ביאר דמתני' דוקא בכותב לשם מצוה, אבל אם לא כ' לשם מצוה, מותר לכתוב בכל לשון. וע"ע במנחת חינוך (סוף תרי"ג) דג"כ נקט כדעת השפ"א דיכול לקיים מצוות כתיבת ס"ת בכל לשון.

ד. אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אלא

שהספרים נכתבים בכל לשון

הק' האחרונים, הא לכאו' יש חילוק אחר, דתפילין ומזוזות צריכין להיות נכתבים על הסדר, וספרים אי"צ. ותי' הרש"ש והפורת יוסף דכיון דאותיות של שם צריכין להיות נכתבים על הסדר [עכ"פ לכמה פוסקים], א"כ לגבי ספרים ג"כ שייך הדין שצריך להיות נכתב על הסדר, וא"כ שוב אי"ז נפק"מ בין ספרים לתו"מ.

ה. הא לתופרן בגידין וכו' זה וזה שוין

פרש"י, והלמ"מ בתפילין ובמזוזות שיהו תפורין בגידין וכו'. והביא רעק"א (גלה"ש) מהחות יאיר, שהק' מה שייך תפירה במזוזות, הא הכל נכתב ביריעה א'. וכ' הרש"ש דנעלם ממנו תוס' במנחות דדעת רש"י שאם כתב המזוזה בשתי עורות ותפרן זב"ז כשרה, וא"כ שפיר שייך הדין דתפירה בגידין.

ו. עד שיכתוב בכתב אשורית על הספר ובדין

הק' תוס', דלצד של הגמ' דזה מדבר במגילה, נמצא דהמגילה צריכה להיכתב באשורית, והא אמרי' לקמן דגיטית לגיפטים יצא, וזה לא נכתב באשורית, וא"כ למה אינה מטמאה את הידים, הרי יכול לצאת חובתו בזה. ותי' דכיון דאינה ראויה אלא למכירים, משום הכי אינה מטמאה את הידים [הגם דבאמת יכול לצאת ידי חובתו בזה]. וע' בחי' הגרי"ז על הרמב"ם (מגילה ב', ט' בסוגריים) שביאר ע"פ מש"כ הריטב"א לעיל (דף ז') דמה דאי' שם דאולי לא ניתנה להכתב, היינו שלא ניתנה להכתב בכלל כתבי הקודש, אבל ודאי ניתנה להכתב ולצאת בה ידי חובתו לקרות. ועפ"ז ביאר דברי התוס', דכתיבה זו של גפסית לגפטים, כיון שאינה כתיבה רק למכירין בה, כל עיקר דין כתיבתה הוא רק דין כתיבת מגילה שלא יהי' כקורא על פה, אבל אי"ז שייך לדין כתיבה של כתבי הקודש, דבזה לא שייך לחלק כלל בין מכירין לשאינן מכירין, וממילא אינה מטמאה את הידים, כיון דניתנה להכתב רק בתורת כתיבת מגילה ולא בתורת כתבי הקודש.